



Biohuis is de vereniging van biologische boeren en tuinders - www.biohuis.org.

Reactie op de internetconsultatie wijziging meststoffenwet juni 2024.

Biologische landbouw draagt niet bij aan het mestprobleem, maar is juist onderdeel van de oplossing. Door een groter areaal biologische landbouw en meer bedrijven die omschakelen naar bio, zoals de overheid beoogt, neemt het aantal dieren en dus de mestproductie fors af. Hierdoor komt er óók meer ruimte voor veebedrijven die niet omschakelen naar bio. Het laatste wat er dan moet gebeuren is het afkomen van fosfaatrechten en dierrechten van bedrijven die biologisch zijn of naar biologisch omschakelen. Hiermee wordt de beoogde groei naar 15% biologisch areaal nog moeilijker dan het nu al is.

Biohuis stelt daarom voor om niet te korten op fosfaatrechten en dierrechten die naar een – bij Skal geregistreerd - biobedrijf worden overgedragen. Verder zal de overheid een systeem moeten faciliteren om te voorkomen dat rechten vanuit de biologische sector onbedoeld toch nog regulier worden verhandeld en ingezet. Dit bevordert zowel de beoogde uitbreiding van het biologisch areaal, als het verlagen van het totaal aantal rechten. Om dezelfde redenen moeten biologische bedrijven bij wijziging van de meststoffenwet gevrijwaard worden van eventuele generieke kortingen. Bij vrijwaring wordt omschakelen naar biologische landbouw aangemoedigd en ontstaat er juist meer ruimte, daar waar het daadwerkelijke mestprobleem zich bevindt, namelijk op de conventionele mestmarkt.

Hieronder geven wij een verdere toelichting op dit standpunt.

Meer biobedrijven: overheidsdoelstelling is 15% bio

De Nederlandse overheid beoogt in het 'Actieplan Biologisch' 15% biologisch areaal in 2030, als bijdrage aan belangrijke doelen op gebied van milieu en natuur. Nu is het bio areaal ca 4,5%. *Actieplan Groei van biologische productie en consumptie (LNV dec 2022)*. Een deel van de gangbare collega's heeft interesse in omschakeling naar biologisch als de randvoorwaarden goed zijn.

Eigen wettelijk kader met strikte controle

Alle biologische bedrijven vallen onder de Europese biologische verordening en worden voor de Nederlandse overheid intensief gecontroleerd door Skal. Vanuit de EU wordt Skal weer gecontroleerd. De biologische bedrijven hebben een daarmee een geheel eigen stelsel van regels, met veel verboden en geboden, en bijbehorende specifieke landbouwpraktijken.

Geen overschot aan dierlijke biomest

Voor de biologische akkerbouw en tuinbouw als geheel is er een tekort aan biologische mest, en daarom is nog maximaal 30% stikstof uit organische meststoffen van niet biologische oorsprong toegestaan. Als alle biologische veehouders hun mest op eigen grond zouden moeten gebruiken, zijn er vrijwel geen biologische teelten meer mogelijk. Telers betalen dus voor biomest. Ongeveer de helft van de biologische melkveehouders en het grootste deel van de pluimvee- en varkensbedrijven staat mest af aan biologische teelbedrijven.

Geen derogatie

Er mag per ha niet meer dan 170 kg stikstof uit dierlijke mest gebruikt worden. Deze 170 kg is ongeveer gelijk aan de gemiddelde stikstofproductie van de mest van 1,6 biokoeien. Er was en is geen derogatie voor biobedrijven onder de Europese biologische verordening.

Sectorale grondgebondenheid

De biologische sector is sectoraal grondgebonden vanwege de plicht om alle biologische mest op biologische grond te brengen. Omdat er geen kunstmest wordt gebruikt, zijn de teelten sterk afhankelijk van dierlijke mest. Biologische bedrijven moeten zoveel mogelijk biologische meststoffen gebruiken en biomest moet altijd naar biogrond. Op deze wijze is de hele sector grondgebonden, ongeacht wie de eigenaar of pachter is van de grond. Deze samenwerking en uitwisseling tussen teeltbedrijven en veehouderijen is van levensbelang voor de sector.

Laag bemestingsniveau

In de praktijk zijn de (dierlijke) mestgiften in de akkerbouw veelal een stuk lager dan de toegestane 170 kg per ha, en wordt er daarnaast geen kunstmest gebruikt. Dit geldt ook voor biologische melkveebedrijven.

Minder stikstofverliezen

Door het lagere bemestingsniveau zijn nitraatverliezen of stikstofbodemoverschot gemiddeld ca 50% per ha lager in akkerbouw en melkveehouderij dan bij gangbare bedrijven.

Minder dieren per bedrijf of per ha

Per bedrijf worden aanzienlijk minder varkens en kippen gehouden dan op gangbare bedrijven: gemiddeld 84% minder bij varkens en 74% minder bij pluimvee. Ook melkveehouders die omschakelen, gaan minder dieren houden. Per hectare biologisch grasland zijn er gemiddeld ongeveer 1,6 biologische runderen; bij gangbare bedrijven bijna tweemaal zoveel.

Groot areaal biologisch grasland

Zowel op de melkveebedrijven als op de akkerbouwbedrijven ligt een groot areaal grasland. Dit hangt direct samen met de biologische bedrijfsvoering. Bij de akkerbouwbedrijven is 1/4 tot 1/3 van het areaal een (meestal tweejarige) grasklaver, vanwege het biologische rotatie systeem.

Samenwerking en uitruil voer-mest

Naar schatting ligt minstens 5% van het biologische grasland (grasklaver) op biologische teeltbedrijven, als onmisbaar onderdeel van gewasrotatie. De grasklaver gaat in principe als biologisch voer naar veehouders, vaak in ruil voor mest. Mede hierdoor kunnen melkveehouders met minder eigen grond omschakelen naar bio, en hebben akkerbouwers voldoende biologische mest. Een graslandnorm gericht op een individueel veebedrijf is daarom voor bio niet wenselijk.

Meer biobedrijven: goedkoper dan uitkopen

Veel boeren willen wel overstappen naar natuurvriendelijker methoden, als daar een markt voor is (o.a. Trouw enquête 2019). Overstappen naar biologisch levert in potentie een behoorlijke reductie op van het aantal dieren en de mestproductie. Ook is er bij voldoende markt een goed verdienmodel mogelijk. Publieksvoorlichting over de voordelen van biologisch en actief vergroten van de afzetmarkt hoeven geen miljarden te kosten. Zie ook tabel 20 op de volgende pagina, voor een indicatie van de effecten van een groter areaal biologische melkveehouderij.

Tabel 20 Afname van de uitstoot van NH₃ emissie op sectorniveau bij groei van het areaal biologische melkveehouderij naar 7,5%, 10%, 15% en 25%. Op basis van de emissies volgens BIN in 2017-2019.

Areaal biologische melkveehouderij	7,5%	10%	15%	25%
Totaal areaal (ha)	90000	120000	180000	300000
Om te schakelen areaal (ha)	33000	63000	123000	243000
<i>Verandering door omschakeling</i>				
-NH ₃ emissie (in Kton)	-0,85	-1,62	-3,17	-6,26
-aantal melkkoeien (x 1000)	-14	-27	-53	-104
-melkproductie (mln kg melk)	-239	-457	-893	-1763

Bron van diverse cijfers en van tabel 20:

Gerard Migchels, Iris de Jonge, Marc Bracke, Theun Vellinga, Wijnand Sukkel. **Het perspectief van biologische landbouw.** Effecten van het vergroten van het areaal biologische akkerbouw en melkveehouderij op klimaat, natuur en dierenwelzijn. Rapport 1417 WUR 2023.